

FILOLOGIE A RÉTORIKA

Pronikání češtiny do nových oblastí vzdělanosti vyvolalo zvýšenou potřebu zkoumat filologické otázky. Dřívější práce v této oblasti se omezovaly na sestavování slovníků (Bartoloměj z Chlumce, zv. mistr Klaret; srov. náš Výbor I, s. 764), v husitské době však došlo k rozšíření oblasti filologických zájmů. V souvislosti s tím, jak se rozšiřovala znalost písma mezi stále širšími vrstvami, vytváří se zjednodušený pravopisný systém, který měl přispět k rozšíření česky psané knihy, a z těchto snah vyklíčily některé projevy teoretické (Husova *Abeceda*, traktát *Orthographia Bohemica* a dodatek k Šafhauzské bibli *O překladu bible*). Stále hojnější užívání češtiny v soukromých i úředních písemnostech podnítilo též vznik české *příručky z oboru stylistiky*; složil ji písař Prokop.

O ČESKÉM PRAVOPISE. – ABECEDA

Traktát *Orthographia Bohemica* (*O českém pravopise*), pojednávající o českých hláskách, byl současně podkladem pro návrh na úpravu pravopisu. Šlo o to, aby se uvedla v systém a ustálila praxe některých písařů při označování hlásek, které neměla latina a pro něž latinka nemá znaky, písmeny pro hlásky nejbližší příbuzné s diakritickým znaménkem; zároveň se také navrhuje, jak graficky rozlišovat krátké a dlouhé samohlásky. Je-li tento traktát dílo Husovo – a to není zatím jednoznačně prokázáno –, lze jej klást nejspíše k roku 1406.

K tomuto latinskému traktátu se těsně přimyká tzv. *Abeceda*. Je to abecední soupis českých hlásek a jejich znaků s mnemotechnickým textem. *Abeceda* je nepochybně dílo Husovo; bývá připojena k jeho základní náboženské příručce, zvané *Jádro učení křesťanského*.

O ČESKÉM PRAVOPISE

Poněvadž latinská abeceda nemůže postačit pro písemné zaznamenávání českého jazyka – pročež ti, kdo píše česky, navzájem se různí, špatně slabikují a tím ztěžují zvuky i při četbě –, z těchto důvodů jsem se rozhodl, a jak se domnívám užitečně, latinskou abecedu pro potřebu českého psaní
5 poněkud zjednodušit, její nedostatky doplnit a rozdílnost liter objasnit. Pro tyto účely je výše položena abeceda, a to nejprve v literách a teprve potom ve slovech, která ji vykládají jakožto příklady.

Takové abecedy bychom my Čechové neměli zapotřebí, kdybychom